

Radicale vernieuwing zorg

Ondersteund door

“Ouderen zijn nog lang niet uitgespeeld!”

Geplaatst op 23 april 2019

Interview met Loek Wheeler, Ouderenberaad Zuid-Holland Noord

Loek Wheeler (71) maakt sinds 2015 deel uit van het Ouderenberaad Zorg en Welzijn Regio Zuid-Holland Noord. Wat doet dit Ouderenberaad? En hoe kan het bijdragen aan Radicale Vernieuwing Waarde-vol Onderwijs® (RVWO)?

Wat is een Ouderenberaad?

“Een Ouderenberaad is een regionale groep ouderen die optreedt als gespreks- en adviespartner van professionals en onderzoekers in de ouderenzorg. Uitgangspunt is dat de ouderenzorg niet langer uitsluitend gebaseerd moet zijn op de visie van professionals, maar juist op de échte behoeften en ervaringen van ouderen zelf (zie ook: <https://www.ouderenberaadzuidhollandnoord.nl/>).”

Wanneer is het Ouderenberaad Zuid-Holland Noord opgericht?

“Het Ouderenberaad komt voort uit het Nationaal Programma Ouderenzorg (NPO), dat in 2008 van start ging met als doel de zorg voor ouderen met complexe zorgvragen te verbeteren en beter af te stemmen op hun individuele behoeften. In heel Nederland zijn toen Ouderenberaden van de grond gekomen. In 2018 is dat programma – waarvan ZonMw de regie voerde gestopt. Maar ons Ouderenberaad gaat gelukkig gewoon door. En we zijn heel actief! (Zie kader onder aan de tekst).”

Waarom, vanuit welke motivatie, bent u in het Ouderenberaad gestapt?

“Ik ben van huis uit verpleegkundige en heb ook in verschillende leidinggevende functies gewerkt in zowel de intramurale als de extramurale zorg. Daarnaast heb ik als naaste van mensen met een zorgvraag veel met zorgverleners te maken gehad. Ik ken de zorg dus echt van binnenuit. En ik heb in al die jaren gezien

dat er nog veel verbeterd kan worden in de zorgsector.

Toen ik met pensioen ging, vond ik het zonde om al mijn kennis en ervaring niet meer te gebruiken. Ik wilde mijn deskundigheid graag op beleidsniveau inzetten. Daarom ben ik lid van het Ouderenberaad geworden. Daarnaast werk ik nog als vrijwilliger in de terminale thuiszorg en sta hiermee nog in de praktijk.”

Wie zitten er nog meer in het Ouderenberaad? En is de raad hiermee een afspiegeling van de groep die het wil vertegenwoordigen?

“Het Ouderenberaad telt momenteel negentien leden. De jongste is 64, de oudste was 94 – zij is onlangs helaas overleden. De leden zijn ouderen die op grond van hun professionele of wetenschappelijke kennis of op basis van hun ervaringsdeskundigheid in diverse velden aan het Ouderenberaad deelnemen. Zo zit er een bedrijfseconoom in, een huisarts, een hoogleraar, maar ook mensen uit de welzijnssector en uit het onderwijs. Voor allen geldt dat zij de stem van de kwetsbare oudere uit alle lagen van de bevolking willen laten horen. We onderhouden daarom contact met ouderenbonden, patiënten- en cliëntenorganisaties en WMO-adviesraden. We organiseren bovendien themabijeenkomsten, waarvoor we hun leden ook uitnodigen. Zo horen we wat er speelt bij diverse groepen senioren.”

Worden jullie betaald voor jullie inspanningen?

“Nee, het is allemaal vrijwilligerswerk, we krijgen alleen een reiskostenvergoeding. Zolang het Nationaal Programma Ouderenzorg liep, konden we uit de bijbehorende subsidie een beleidsmedewerker voor twee dagen per week financieren voor onze ondersteuning. Nu het programma is afgelopen, gaat het NPO landelijk verder als Pact voor Ouderen. Uit hun budget krijgen alle Ouderenberaden in het land nu een kleine subsidie om door te kunnen gaan met hun werk. Ook van het LUMC krijgen we een kleine subsidie. Ons wordt vergaderruimte geboden en secretariële ondersteuning voor een beperkt aantal uren.”

Krijgen jullie wel maatschappelijke waardering?

“De waardering groeit gestaag, al lopen we ertegenaan dat we als Ouderenberaad nog niet zo bekend zijn. Daar is dus nog werk aan de winkel voor ons!

Ook merken we dat de waardering voor ouderen in het algemeen te wensen overlaat. Het overheersende idee is nog altijd dat ouderen niet serieus genomen hoeven te worden. Ouderen worden te vaak afgedankt en afgeschreven. Maar wij willen laten zien dat we nog lang niet uitgespeeld zijn! De senioren van nu – en hun naasten – zijn veel mondiger dan de voorgaande generaties. Ze willen vaak graag zelf de regie houden, maar krijgen daartoe lang niet altijd de gelegenheid. Zelfs zorgprofessionals hebben nog weleens de neiging om te veel voor hen te beslissen. Ons credo is: niet OVER ouderen praten, maar MET ouderen.”

Hoe bent u in contact gekomen met het project Radicale Vernieuwing Waarde-vol Onderwijs® (RVWO)?

“Ik kwam de projectleider, Mieke Hollander, tegen op het symposium Beter Oud en raakte door haar

praatje erg nieuwsgierig naar het project. Daarom heb ik haar uitgenodigd om een presentatie te geven bij het Ouderenberaad. Haar verhaal maakte me heel enthousiast, omdat het uitgangspunt RVWO is: wat heeft een oudere nodig? Dat sluit helemaal aan bij de filosofie van het Ouderenberaad.

Vervolgens vroeg Mieke of een van onze leden zitting zou willen nemen in de [Expertgroep Onderzoek RVWO](#). En ze vroeg ons om een keer gastlessen te verzorgen voor de studenten RVWO. Daar staan we positief tegenover, dus dat gaat in de nabije toekomst vast gebeuren.”

Wat zou u studenten RVWO willen meegeven?

“Als je wil leren over ouderen, zorg dan dat je leert samen met ouderen. Verdiep je in de mens met een hulpvraag. Wat beweegt hem of haar? Wat heeft hij/zij voor waarden en normen? Laat ouderen en hun naasten zelf vertellen wat ze belangrijk vinden en probeer daarbij aan te sluiten. Als studenten openstaan voor de persoon van de oudere, dan komt dat de relatie ten goede. Een voorbeeld: stel, je neemt even de tijd voor een kopje koffie als een mevrouw aangeeft dat ze daar behoefte aan heeft, omdat het de sterfdag van haar man is. Dan zal ze de volgende keer meer begrip hebben als jij haar niet meteen naar het toilet kunt helpen, omdat je zo druk bent. Met kleine gebaren kun je een groot verschil maken. Als je investeert in de relatie, ontstaat er wederkerigheid en waardering. Dat is enorm belangrijk.

Verder maken we graag het belang duidelijk van *shared decision making*. Vooral in de laatste fase. Vertel als professional maar welke mogelijkheden je ouderen kunt bieden. Ga niet meteen handelen, ga eerst in gesprek. Vervolgens kunnen ouderen dan zelf – met hun naasten – beslissen wat goed voor hen is.”

Wat hoopt u dat RVWO uiteindelijk oplevert?

“Een lastige vraag. Ik denk dat het heel mooi is als straks daadwerkelijk de behoefte van de ander het uitgangspunt van de zorg kan zijn. Dat je 's morgens denkt: ‘Hoe kan ik mevrouw X vandaag gelukkig maken? Wat heeft ze nodig?’ En dat dit je handelen stuurt. Ik ben heel benieuwd hoe het in de praktijk uitpakt als zorgverleners voortaan de wensen van de ouderen echt centraal gaan stellen.”

Het Ouderenberaad Zuid-Holland Noord is erg actief. Loek Wheeler geeft enkele concrete voorbeelden van de werkzaamheden:

“We nemen deel aan de Master of Vitality and Ageing, een nieuwe opleiding in het LUMC; samen met de studenten doen we aan co-creatie. Daarnaast interviewen studenten geneeskunde in hun derde jaar onze

leden over 'ouder worden' en 'de laatste levensfase'. Dat is heel leuk en voor hen erg leerzaam. Van een oudere die op de fiets naar het interview komt, vallen ze achterover! Met de gemeente Leiden denken we in het project Sociaal Vitaal mee over hoe ouderen langer sociaal actief kunnen blijven en over hoe je de gezondheid van burgers kunt bevorderen.

Zelf zit ik namens het Ouderenberaad in de Patiënten-Naastenraad van het Consortium Propallia. Dit gaat over de verbetering van palliatieve zorg. Met een aantal anderen heb ik naasten geïnterviewd van patiënten die kort daarvoor waren overleden om te horen wat er misging tijdens de laatste fase. Daar kwamen heel wat knelpunten uit! In alle velden: thuiszorg, verpleeghuis en ziekenhuis. Knelpunten zitten vaak in 'samenwerking', 'communicatie' en 'overdracht'. Vanuit die knelpunten worden verbetertrajecten ontwikkeld.

Het Ouderenberaad is nauw verbonden met het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC); we zijn gevraagd mee te denken in de Taskforce Ouderenzorg over hoe het ziekenhuis de zorg aan kwetsbare ouderen kan verbeteren. We participeren in NELL, het National eHealth Living Lab. We geven feedback bij eHealth-oplossingen of proberen ze uit."

Tekst: Femke van den Berg (Bureau Bisontekst)

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Vernieuwing onderwijs](#), [Radicale Vernieuwing Waarde-vol Onderwijs®](#)

Trefwoorden: [Onderwijs](#), [Waarde-vol onderwijs Leiden](#)